

Beleidsregels bijzondere bijstand éénverdienersproblematiek 2022 – 2024

INLEIDING

In 2016 werd bekend dat een samenloop van fiscaliteit, sociale zekerheid en toeslagen voor een groep alleenverdienershuishoudens nadelig uitpakt, waardoor zij toeslagen mislopen. Het gaat hierbij om gehuwden, of daaraan gelijkgestellten, van wie één partner een loondervingsuitkering krijgt van het UWV (al dan niet aangevuld met een uitkering krachtens de Toeslagenwet of een particuliere verzekering) en al dan niet aangevuld met algemene bijstand en de andere partner, die geboren is na 1963, geen of heel weinig inkomen heeft. Als gevolg van een gebrekkige afstemming tussen fiscale regelingen bestaat de kans dat dergelijke huishoudens minder huurtoeslag en zorgtoeslag krijgen dan huishoudens, die alleen van een bijstandsuitkering moeten leven. Als gevolg hiervan hebben zij, ook al ligt het netto inkomen op bijstandsniveau, een lager besteedbaar inkomen dan een vergelijkbaar huishouden met een volledige bijstandsuitkering en ligt dit inkomen onder dit bestaansminimum (bijstandsnorm en maximale toeslagen).

Inmiddels heeft het kabinet dit onderkend en is de opdracht om deze huishoudens te compenseren bij de gemeenten neergelegd.

Op 27 september 2022 oordeelde de Centrale Raad van Beroep (CRvB) dat de gemeente een echtpaar met terugwerkende kracht compensatie moest geven voor het niet-ontvangen van de maximale toeslagen. Het echtpaar was in beroep gegaan nadat de gemeente de aanvraag van (bijzondere) bijstand hiervoor had afgewezen.

Vanaf 2028 wordt het probleem opgelost via de inkomstenbelasting. Voor 2025 tot en met 2027 wil het kabinet een tijdelijke regeling invoeren. Voor dit laatste is de Participatiewet inmiddels per 1 januari 2025 aangepast. Op termijn volgen hieromtrent nog aanvullende beleidsregels.

Wat daarnaast in dit kader nog speelt is de situatie van bepaalde huishoudens die over de jaren 2022, 2023 en 2024 te weinig toeslagen hebben gekregen door dezelfde problematiek. Er is inmiddels een overzicht van de Belastingdienst gekregen met huishoudens uit de laatstgenoemde categorie. Dit hebben we aangevuld met huishoudens uit onze eigen systemen. Het gaat in onze gemeente in genoemde jaren over 13 huishoudens, die onder de doelgroep vallen. Deze huishoudens worden verwezen naar SUSKA, welke de bedragen van de eventuele compensatie kan berekenen. Dit verwijzen naar SUSKA en het aan het initiatief van de betrokken huishoudens overlaten is een gevolg van de privacy-wetgeving AVG, op grond waarvan wij de persoonsgegevens niet mogen delen met SUSKA.

De compensatie van de huishoudens over voornoemde jaren moet gebeuren met bijzondere bijstand. Deze verstrekking, die op meerdere gronden strijdig is met de uitgangspunten van bijzondere bijstand, vraagt om extra beleidsregels.

Met deze beleidsregels wordt daarin voorzien.

BELEIDSREGELS BIJZONDERE BIJSTAND ÉÉNVERDIENERSPROBLEMATIEK 2022 – 2024

ALGEMEEN

Artikel 1: begripsbepalingen

1. Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt en die niet nader worden omschreven, hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ, de Awb, de Gemeentewet en het Burgerlijk Wetboek.
2. In deze beleidsregels bijzondere bijstand éénverdienersproblematiek wordt verstaan onder:
 - a. college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Achtkarspelen;
 - b. wet: de Participatiewet;
 - c. éénverdienersproblematiek: de situatie waarbij een huishouden als gevolg van een gebrekkige afstemming tussen fiscale regelingen minder belastingtoeslagen ontvangt dan een huishouden in vergelijkbare omstandigheden, die een volledige bijstandsuitkering ontvangt;
 - d. belastingtoeslagen: de huurtoeslag en de zorgtoeslag;
 - e. doelgroep: de van de Belastingdienst verkregen en met de uit de gemeentelijke administratie aangevulde huishoudens, waarvan één partner een loondervingsuitkering van het UWV ontvangt (al dan niet aangevuld met een uitkering op grond van de Toeslagenwet of een aanvulling uit een particuliere verzekering) en de andere partner, die geboren is na 1963,

geen of heel weinig inkomsten heeft, en het gezamenlijk inkomen al dan niet wordt aangevuld met een bijstandsuitkering.

RELATIE BELEIDSREGELS BIJZONDERE BIJSTAND

Artikel 2: buitenwerking stellen Beleidsregels bijzondere bijstand

De Beleidsregels bijzondere bijstand zijn niet van toepassing op de verstrekking van bijzondere bijstand op grond van deze beleidsregels.

COMPENSATIE TOESLAGJAREN 2022, 2023 EN 2024

Artikel 3: procedure

1. De huishoudens uit de doelgroep worden door middel van een brief op de hoogte gesteld van de ontstane éénverdienersproblematiek, waarbij men in overweging wordt gegeven om de individuele situatie te laten onderzoeken bij SUSKA.
2. SUSKA maakt met behulp van de in te leveren bewijsstukken door de huishoudens, danwel de toegang tot de "Mijn Toeslagen"-omgeving van de huishoudens een vergelijking tussen de daadwerkelijk door de huishoudens ontvangen bedragen aan belastingtoeslagen over de jaren 2022, 2023 en 2024 en de bedragen aan belastingtoeslagen die een huishouden met een bijstandsuitkering als inkomstenbron in vergelijkbare omstandigheden zou hebben ontvangen en stelt de compensatie vast op het verschil.
3. SUSKA stelt de gemeente in kennis van de berekende compensatie per huishouden uit de doelgroep.
4. De gemeente verstrekt ambtshalve en automatisch (zonder afzonderlijke aanvraag) het compensatiebedrag vanuit de bijzondere bijstand, onder toezending van een beschikking en wijst huishoudens in voorkomende gevallen op de mogelijkheden voor aanvullende bijstand voor de kosten van levensonderhoud.

Artikel 4: status bedrag van de compensatie

Het bedrag van de compensatie:

- a. is een onbelaste bijzondere bijstandsuitkering;
- b. is geen inkomens- danwel een vermogenscomponent;
- c. telt niet mee in de berekening voor het recht op kwijtschelding gemeente- en waterschapsbelasting;
- d. telt niet mee voor de berekening van aflossingscapaciteit in het kader van een schuldenregeling, danwel schuldsanering;
- e. is niet vatbaar voor beslag, verrekening en terugvordering;
- f. is niet vatbaar voor het toepassen van een maatregel;

Artikel 5: hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de belanghebbende afwijken van de bepalingen in de beleidsregels, indien strikte toepassing ervan tot onbillijkheden van overwegende aard zou leiden.

Artikel 6: onvoorziene situaties

In alle gevallen waarin deze beleidsregels niet voorzien beslist het college.

Artikel 7: citeertitel

Deze beleidsregels kunnen worden aangehaald als "Beleidsregels bijzondere bijstand éénverdienersproblematiek 2022 – 2024".

Artikel 8: inwerkingtreding

1. Deze beleidsregels treden in werking met ingang van de dag dat zij officieel zijn gepubliceerd en werken terug tot en met 1 januari 2022.
2. Deze beleidsregels vervallen met ingang van 1 januari 2026.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Achtkarspelen op 1 april 2025,

*de secretaris,
(dhr. Mr. M.C. de Jong)*

*de burgemeester,
(dhr. J.D. de Vries)*

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

ALGEMEEN

Artikel 1

Dit artikel geeft aan wat onder de verschillende begrippen moet worden verstaan.

Artikel 2

In dit artikel worden de bestaande Beleidsregels bijzondere bijstand niet op deze vorm van bijzondere bijstand van toepassing verklaard, aangezien anders rekening zou moeten worden gehouden met draagkracht, vermogensbepalingen, etc.

Artikel 3

In dit artikel wordt de procedure van toekenning beschreven. Om de toegang zo laagdrempelig mogelijk te houden is voor de behandeling van de cases SUSKA ingeschakeld en betaalt de gemeente de compensatie met zo min mogelijk administratieve last voor de betrokken huishoudens uit.

Artikel 4

Dit artikel maakt duidelijk dat het bedrag van de compensatie voor de getroffen huishoudens beschikbaar moet blijven en door niets kan worden aangetast.

Artikelen 5 en 6

Deze artikelen geven aan dat het college te allen tijde bevoegd is om afwijkend van, of aanvullend op deze beleidsregels kan handelen.

Artikel 7 en 8

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.